ഇന്ദിരക്കൊത്ത മരുമകൾ

കെ. രാജേശ്വരി

ഇന്ദിരക്കൊത്ത മരുമകൾ

കെ. രാജേശ്വരി
(മലയാളം: ലേഖനം)

© 2025, Adv. A. Jayasankar

The electronic versions have been created by making use of the production infrastructure of River Valley Technologies.

The electronic versions were generated from sources marked up in LaTeX in a computer running GNU/LINUX operating system. PDF was typeset using XeTeX from TeXLive 2020 and the cloud framework, Ithal (ഇതൾ). The base font used was traditional script of Rachana, contributed by KH Hussain, et al. and maintained by Rachana Institute of Typography. The font used for Latin script was Linux Libertine developed by Philipp H. Poll.

The electronic versions are released under the provisions of Creative Commons Attribution Non-commercial ShareAlike license for free download and usage.

Cover: Lullaby, a painting by Alvar Cawén (1886–1935). The image is taken from Wikimedia Commons and is gratefully acknowledged.

Sayahna Foundation
JWRA 34, Jagathy, Trivandrum, India 695014
URL: www.sayahna.org

ഇന്ദിരക്കൊത്ത മരുമകൾ

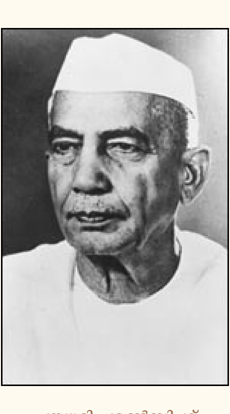
ചൗധരി ചരൺസിംഗ്

മഹാത്മജിക്ക് പറ്റിയ രണ്ടു തെറ്റുകളെപ്പറ്റി പറഞ്ഞത് ചൗധരി ചരൺ സിംഗാണ്. ഖിലാഫത്ത് സമരത്തെ പിന്താങ്ങിയത് ആദ്യത്തെ അപരാധം. അതിന്റെ ഫലമായി വിഘടനവാദം ശക്തിപ്പെട്ടു, പാക്കിസ്ഥാൻ ഉണ്ടായി; രാജ്യത്തിന്റെ അഞ്ചിൽ ഒരു ഭാഗം നഷ്ടമായി. കോൺഗ്രസ് പ്രവർത്തക സമിതിയിൽ ഭൂരിപക്ഷം അംഗങ്ങളും സർദാർ പട്ടേലിനെ പിന്തുണച്ചിട്ടും മസിലു പിടിച്ച നെഹ്റുവിനെ പ്രധാനമന്ത്രിയാക്കിയതു് രണ്ടാമത്തെ തെറ്റ്. അതുകൊണ്ട് കുടുംബവാഴ്ചയുണ്ടായി, ജനാധിപത്യ സമ്പ്രദായം ദുർബലമായി; രാജ്യത്തിന്റെ അവശേഷിച്ച അഞ്ചിൽ നാലും നാനാവിധമായി.

സഞ്ജയ്ഗാന്ധി

പറഞ്ഞത് ചരൺസിംഗാണെങ്കിലും, 1979-ൽ മന്ത്രിസഭ തകർന്നതിനെത്തുടർന്നുളവായ ഉൽക്കട നൈരാശ്യമാണ് വാക്കുകളിൽ മുഴങ്ങുന്നത് എന്നിരിക്കിലും അതിൽ സത്യത്തിന്റെ വലിയൊരു അംശമുണ്ട്. 1946-ൽ ഇടക്കാല മന്ത്രിസഭക്ക് നേതൃത്വം നൽകിയത് പട്ടേലോ ആസാദോ രാജാജിയോ രാജൻ ബാബുവോ ആയിരുന്നെങ്കിൽ നാഷനൽ കോൺഗ്രസിന്റെയും ഇന്ത്യയുടെയും ചരിത്രം മറ്റൊന്നാകുമായിരുന്നു.

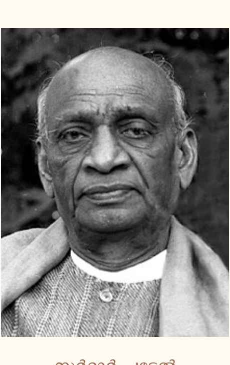
സർദാർ പട്ടേൽ

ജവഹർലാൽ പ്രധാനമന്ത്രിയായി അധികാരമേറ്റ 1946 സെപ്റ്റംബർ രണ്ടിന് നെഹ്റു-ഗാന്ധി കുടുംബാധിപത്യത്തിന്റെ യവനികയും ഉയർന്നു. 1964–66 കാലത്ത് ചെറിയ ഒരിടവേള—ശാസ്ത്രിയുടെ ഭരണകാലം. 1977 മാർച്ചിൽ തെരഞ്ഞെടുപ്പു പരാജയത്തെത്തുടർന്ന് ഡിസംബർ വരെ വീണ്ടും ഒരിടവേള. വൈ. ബി. ചവാൻ-സ്വരൺസിംഗ്-ബ്രഹ്മാനന്ദ റെഡ്ഡി എന്നിവരുടെ കൂട്ടുനേതൃത്വത്തോടു കലഹിച്ച് 1978 ജനവരി ഒന്നിന് ഇന്ദിരാഗാന്ധി പുതിയ പാർട്ടിയുണ്ടാക്കി. 1980-ൽ സഞ്ജയ്ഗാന്ധി തീപ്പെട്ടു. മാഡം മൂത്തമകനെ രാഷ്ട്രീയത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു. 1984-ൽ അമ്മ മഹാറാണി നാടുനീങ്ങി. രണ്ടാമതൊന്നാലോചിക്കാതെ രാജീവലോചനൻ സത്യവാചകം ചൊല്ലി. 1991 മെയ് 21-ന് ശ്രീപെരുമ്പത്തൂരിൽ ബോംബുസ്ഫോടനം, കോൺഗ്രസ് കുടുംബാധിപത്യത്തിന് അർധവിരാമം.

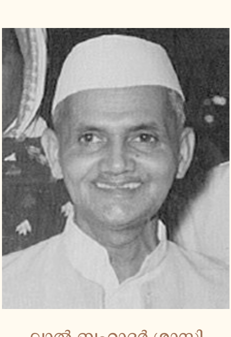
ലാൽ ബഹാദൂർ ശാസ്ത്രി

രാജീവ് കൊല്ലപ്പെട്ടപ്പോൾ കോൺഗ്രസ് നേതൃത്വം ഏറ്റെടുക്കാൻ സോണിയക്കുമേൽ സമ്മർദം ഉണ്ടായതാണ്. ആ ഒഴിവിൽ നരസിംഹറാവു കോൺഗ്രസ് പ്രസിഡന്റും ഇന്ത്യൻ പ്രധാനമന്ത്രിയുമായി. സ്റ്റുവർട്ട് രാജാക്കന്മാർക്കിടയിൽ ഒലിവർ ക്രോംവെല്ലിനെപ്പോലെ, മുഗൾചക്രവർത്തിമാർക്കിടയിൽ ഷെർഷാസൂരിനെപ്പോലെ, നെഹ്റു-ഗാന്ധി രാജകുടുംബാംഗങ്ങൾക്കു നടുവിൽ തെലുങ്കു ബ്രാഹ്മണൻ.

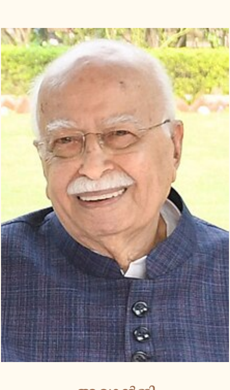
അദ്വാൻജി

നരസിംഹത്തെ വാഴിച്ചതിനു പിന്നിലെ ബുദ്ധികേന്ദ്രങ്ങൾ കറുപ്പയ്യാ മൂപ്പനാരും കരുണാകരനും വിജയഭാസ്കര റെഡ്ഡിയും ആയിരുന്നു. താരതമ്യേന ചെറുപ്പക്കാരനും വ്യവസായികളുടെ കണ്ണിലുണ്ണിയുമായ ശരത്പവാർ അധികാരം പിടിച്ചാൽ തങ്ങളുടെ അവസ്ഥ പരിതാപകരമാകുമെന്ന് കരുണാകരാദികൾ ഭയന്നു. ഏതായാലും അഞ്ചു കൊല്ലം റാവുജി അമർന്നിരുന്നു ഭരിച്ചു; അക്കാലമത്രയും നെഹ്റു-ഗാന്ധിമാരെ അധികാരസോപാനത്തിൽനിന്ന് അകറ്റിനിറുത്തുകയും ചെയ്തു.

ഇന്ദിരാഗാന്ധി

1996-ലെ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ കോൺഗ്രസ് അധികാരഭ്രഷ്ടമായി. അതോടെ നരസിംഹറാവു ദുർബലനായി. പരാജയത്തിന്റെ പാപഭാരം റാവുവിന്റെ മേൽ ചുമത്തപ്പെട്ടു. കൂനിന്മേൽ കുരുവായി ഒട്ടേറെ ആരോപണങ്ങൾ ഉയർന്നു. ലഖുഭായ് പട്ടേലിന്റെ കേസിൽ കുറ്റം ചുമത്തപ്പെട്ടതിനെത്തുടർന്ന് റാവുജി നേതൃത്വം ഒഴിഞ്ഞു. സീതാറാം കേസരി പകരക്കാരനായി വന്നു.

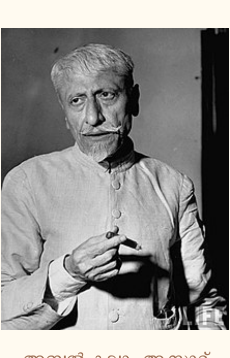
അബ്ദുൽ കലാം ആസാദ്

മർക്കടസ്യ സുരാപാനം, മധ്യേവൃശ്ചിക ദംശനം എന്ന മട്ടിലായിരുന്നു സീതാറാം കേസരിയുടെ പ്രകടനം. ആദ്യം ദേവഗൗഡ മന്ത്രിസഭയെ വീഴ്ത്തി, പിന്നെ ഗുജ്റാൽ മന്ത്രിസഭയെ മറിച്ചിട്ടു. കേസരിയോട് കലഹിച്ച് മമതാ ബാനർജി സ്വന്തം പാർട്ടിയുണ്ടാക്കി. കെ. സി. പന്തും എസ്. എസ്. അഹ്ലുവാലിയയും രംഗരാജൻ കുമരമംഗലവുമൊക്കെ ബി. ജെ. പി.-യിൽ ചേക്കേറി. രാജ്യം ഇടക്കാല തെരഞ്ഞെടുപ്പിലേക്ക് നീങ്ങവേ, 1997 ഡിസംബർ അവസാനം സോണിയ ഗാന്ധി അവതരിച്ചു. കോൺഗ്രസിനു വേണ്ടി താൻ പ്രചാരണം നടത്തും എന്ന് മാഡം പ്രഖ്യാപിച്ചു.

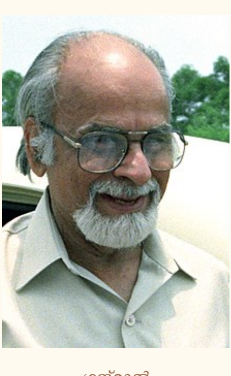
ഗുജ്റാൽ

അപ്പോഴേക്കും കോൺഗ്രസിന്റെ നില തുലോം ദുർബലമായിക്കഴിഞ്ഞിരുന്നു. ഗംഗാസമതലത്തിൽ പാർട്ടിയുടെ അടിത്തറ പൊളിഞ്ഞു. പരമ്പരാഗത വോട്ടു ബാങ്കുകൾ ലിക്വിഡേറ്റ് ചെയ്യപ്പെട്ടു. പണ്ടേ ദുർബലമായ ബംഗാളിലും തമിഴ്നാട്ടിലും പിളർപ്പ് പാർട്ടിയെ തരിപ്പണമാക്കി. മഹാരാഷ്ട്ര, ആന്ധ്ര, കർണാടക സംസ്ഥാനങ്ങളിലേ പാർട്ടിക്ക് പൊരുതാനുള്ള ശക്തി അവശേഷിച്ചിരുന്നുള്ളു.

സി. രാജഗോപാലാചാരി

സോണിയ ഗാന്ധി രാജ്യവ്യാപകമായി പ്രചാരണം നടത്തിയിട്ടും 141 സീറ്റിലേ കോൺഗ്രസിന് ജയിക്കാനായുള്ളു. എങ്കിലും 1998 മാർച്ച് 14-ന് കോൺഗ്രസ് പ്രവർത്തകസമിതി കേസരിയെ അധ്യക്ഷപദത്തിൽനിന്ന് നീക്കി, തൽസ്ഥാനത്ത് സോണിയാജിയെ അവരോധിച്ചു. തലേ വർഷം 90 ശതമാനം വോട്ടോടെ എ. ഐ. സി. സി. പ്രസിഡന്റായി തെരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടയാളാണ് സീതാറാം കേസരി. എ. ഐ. സി. സി. സമ്മേളനം തെരഞ്ഞെടുത്ത പ്രസിഡന്റിനെ വർക്കിംഗ്കമ്മിറ്റി എങ്ങനെ നീക്കും എന്ന ചോദിക്കരുത്. കോൺഗ്രസിൽ അതും അതിലപ്പുറവും നടക്കും.

ശരത്പവാർ

സോണിയാജിയെ അധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തു കുടിയിരുത്തുമ്പോൾ ഈ സ്ത്രീക്ക് ഇന്ത്യയുടെ ചരിത്രം അറിയാമോ, ഭൂമിശാസ്ത്രം അറിയാമോ, രാഷ്ട്രീയമറിയാമോ, സംസ്കാരമറിയാമോ എന്നൊന്നും കോൺഗ്രസുകാർ ചിന്തിച്ചില്ല. എട്ടാം ഷെഡ്യൂളിൽപ്പെട്ട ഏതെങ്കിലും ഭാഷ അവർക്കു കേട്ടാൽ മനസ്സിലാകുമോ എന്നതും ആലോചിച്ചില്ല. നെഹ്റു കുടുംബാംഗം എന്ന ഒറ്റക്കൊരു ഗുണത്തിനുമുന്നിൽ സകല പോരായ്മകളും മാഞ്ഞുപോയി.

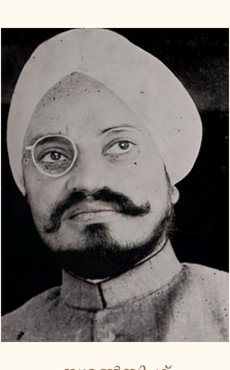
സ്വരൺസിംഗ്

അങ്ങനെ സോണിയ ഗാന്ധി എ. ഐ. സി. സി. പ്രസിഡന്റും പാർട്ടിയുടെ ഏകച്ഛത്രാധിപതിയുമായി. പിന്നാലെ ദൽഹി, രജസ്ഥാൻ, മധ്യപ്രദേശ് നിയമസഭകളിലേക്ക് നടന്ന തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ കോൺഗ്രസ് വിജയിച്ചു. വിലക്കയറ്റവും കേന്ദ്രസർക്കാറിനോടുള്ള അതൃപ്തിയുമാണ് ബി. ജെ. പി.-യുടെ കുഴിതോണ്ടിയത് എന്നിരിക്കിലും വിജയം സോണിയാജിയുടെ കണക്കിലാണ് കോൺഗ്രസുകാരും മാധ്യമങ്ങളും എഴുതിച്ചേർത്തത്.

സോണിയ

1999 ഏപ്രിൽ മാസത്തിൽ കേന്ദ്രസർക്കാർ ആടിയുലഞ്ഞ് നിലംപൊത്തി, ബദൽ മന്ത്രിസഭയുണ്ടാക്കാൻ സോണിയ ഗാന്ധി അവകാശവാദമുന്നയിച്ചെങ്കിലും 272 എന്ന മാന്ത്രികസംഖ്യ തികക്കാൻ കഴിയാതെ അപഹാസ്യയായി. ലോക്സഭ പിരിച്ചുവിട്ടു തെരഞ്ഞെടുപ്പിന് ഒരുങ്ങുമ്പോഴാണ് ശരത്പവാറും പി. എ. സാങ്മയും താരിഖ് അൻവറും പിന്നിൽനിന്നു കുത്തിയത്. വിദേശത്തു് ജനിച്ചവർ ഇന്ത്യയുടെ പ്രസിഡന്റോ പ്രധാനമന്ത്രിയോ ആകരുത് എന്നൊരഭിപ്രായം മൂവരും ചേർന്ന് സോണിയാജിയെ എഴുതിയറിയിച്ചു. വിവരമറിഞ്ഞ് അഹിംസാപാർട്ടിക്കാർ കോപാകുലരായി: അക്ബറിന്റെ സിംഹാസനത്തിൽ മൂട്ടയോ? മൂന്നുപേരെയും തൽക്ഷണം പാർട്ടിയിൽനിന്നു പുറത്താക്കി, പടിയടച്ച് പിണ്ഡവും വെച്ചു.

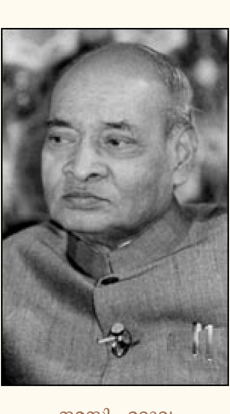
നരസിംഹറാവു

1999-ലെ തെരഞ്ഞെടുപ്പിൽ കോൺഗ്രസിന്റെ സ്ഥിതി മുമ്പത്തെക്കാൾ മോശമായി. പാർട്ടിക്കും സഖ്യകക്ഷികൾക്കും കൂടി 138 സീറ്റേ കിട്ടിയുള്ളൂ. പരാജയത്തിന്റെ പാപഭാരം ആരെങ്കിലും മദാമ്മാഗാന്ധിക്കുമേൽ ചുമത്തിയോ? ഇല്ല. നമ്മുടെ മുജ്ജന്മപാപംകൊണ്ടു തോറ്റു. മദാമ്മാജി ഇല്ലായിരുന്നെങ്കിൽ ഇത്ര സീറ്റുപോലും കിട്ടുകയില്ലായിരുന്നു എന്ന് കോൺഗ്രസുകാർ മാറത്തടിച്ചു പറഞ്ഞു.

താരിഖ് അൻവർ

കോൺഗ്രസ് പ്രസിഡന്റിന്റെ ഭാരിച്ച ജോലിക്കുപുറമെ ലോക്സഭയിലെ പ്രതിപക്ഷ നേതാവിന്റെ ചുമതലകൂടി സോണിയാജി വഹിച്ചിരുന്നു. എഴുതിക്കിട്ടുന്ന പ്രസംഗങ്ങൾ വായിക്കുക, ആൾക്കൂട്ടത്തിനുനേരെ കൈവീശുക എന്നിങ്ങനെ ക്ലേശകരമായ പ്രവൃത്തികൾ മടികൂടാതെ നിർവഹിച്ചു.

സീതാറാം കേസരി

കേരളത്തിലും ആസാമിലും മഹാരാഷ്ട്രയിലും പഞ്ചാബിലും ജയിച്ചുകൊണ്ട് കോൺഗ്രസ് മെല്ലെ ചിത്രത്തിലേക്കു മടങ്ങിവന്നു. എല്ലായിടത്തും ഭരണവിരുദ്ധവികാരമാണ് പാർട്ടിയെ തുണച്ചത്. മറുവശത്ത് രാജസ്ഥാനിലും മധ്യപ്രദേശിലും കോൺഗ്രസിന് അധികാരം നഷ്ടപ്പെട്ടു. ഗുജറാത്തിൽ പാർട്ടി കടപുഴകി. സോണിയാ മാജിക്കിനെക്കുറിച്ച് മാധ്യമങ്ങൾ പല സംശയങ്ങളും പ്രകടിപ്പിച്ചെങ്കിലും കോൺഗ്രസുകാർ ഉറച്ചുനിന്നു: നഹീ ചാഹിയേ സോനാ ചാന്ദീ, ഹമേ ചാഹിയേ സോണിയാ ഗാന്ധി!

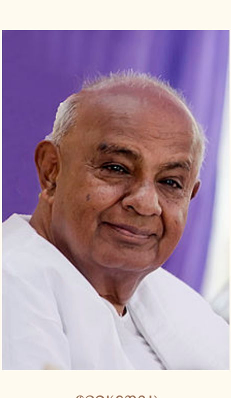
ദേവഗൗഡ

ഇന്ത്യ തിളങ്ങുന്നു എന്ന അവകാശവാദവുമായി 2004-ൽ തെരഞ്ഞെടുപ്പിനെ നേരിട്ട ബി. ജെ. പി.-യെ ജനം കഠിനമായി ശിക്ഷിച്ചു. കോൺഗ്രസിന് ബി. ജെ. പി.-യേക്കാൾ സീറ്റു കൂടുതൽ കിട്ടി; ഇടതുപക്ഷത്തിന്റെ പിന്തുണ കൂടിയായപ്പോൾ മന്ത്രിസഭ രൂപവത്കരിക്കാനും സാധിച്ചു. പ്രധാനമന്ത്രിപദം സ്വീകരിക്കാതിരിക്കാനുള്ള വിവേകം സോണിയ പ്രകടിപ്പിച്ചു. വിദേശ ജനനം വിഷയമാക്കി ബി. ജെ. പി. മുതലെടുപ്പ് നടത്തുന്നത് തടയാൻ കഴിഞ്ഞു.

എസ്. എസ്. അഹ്ലുവാലിയ

പ്രധാനമന്ത്രിസ്ഥാനത്തേക്ക് മൻമോഹൻസിംഗിനെ നിശ്ചയിച്ചതും സോണിയതന്നെ. ഇതര കോൺഗ്രസുകാരെ അപേക്ഷിച്ച് മൻമോഹന് മൂന്നു മെച്ചങ്ങളുണ്ട്: (1) ആൾ അഴിമതിക്കാരനല്ല. സംശുദ്ധമായ പ്രതിച്ഛായ. (2) ജനപിന്തുണ തീരെയുമില്ല ഇന്ത്യാ രാജ്യത്തെ ഏതു പഞ്ചായത്തിലെ ഏതു വാർഡിൽ നിന്നാലും ജയിക്കില്ല. സ്വന്തം ഭാര്യയുടെ വോട്ടുപോലും കിട്ടുമെന്ന് ഉറപ്പില്ല. അതുകൊണ്ടുതന്നെ ഗ്രൂപ്പുണ്ടാക്കില്ല. മദാമ്മയുടെ മേൽക്കോയ്മ തികച്ചും അംഗീകരിക്കും, ആജ്ഞകൾ ശിരസാവഹിക്കും. തികച്ചും ഭക്തഹനുമാൻ. (3) പരിഷ്കരണവാദിയും അമേരിക്കയുടെ കണ്ണിലുണ്ണിയുമാണ്. ചാടിക്കളിയെടാ കുഞ്ചിരാമാ എന്നുപറയേണ്ട താമസമേയുള്ളൂ, തലകുത്തി മറിയും.

കരുണാകരൻ

അങ്ങനെ മൻമോഹൻജി പ്രധാനമന്ത്രിയും മദാമ്മജി യു. പി. എ. അധ്യക്ഷയുമായി പെറ്റിക്കോട്ട് ഗവൺമെന്റ് നിലവിൽവന്നു. ബി. ജെ. പി.-യെപ്പോലും നാണിപ്പിക്കുന്ന നടപടികളാണ് കേന്ദ്രസർക്കാർ ചെയ്തുകൂട്ടിയത്. പേറ്റന്റ് നിയമ, വിത്തുനിയമ ഭേദഗതികൾ, സംയുക്ത നാവികാഭ്യാസം, ഇസ്രായേൽ ബാന്ധവം, ആണവകരാർ അങ്ങനെ പലതും. ബീഹാർ നിയമ സഭ പിരിച്ചുവിട്ടും ഗോവ നിയമസഭ സസ്പെന്റ് ചെയ്തും, ഝാർഖണ്ഡിലും മേഘാലയത്തിലും ഭൂരിപക്ഷമില്ലാത്ത കക്ഷിക്ക് മന്ത്രിസഭയുണ്ടാക്കാൻ അവസരംകൊടുത്തും സോണിയാജി, ഇന്ദിരാഗാന്ധിക്കൊത്ത മരുമകളാണെന്ന് തെളിയിച്ചു.

പ്രിയങ്ക

തെരഞ്ഞെടുപ്പുകളിൽ നിരന്തരം തിരിച്ചടികൾ നേരിട്ടുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു. കേരളത്തിലും പഞ്ചാബിലും ഹിമാചലിലും ഉത്തരഖണ്ഡിലും അധികാരം നഷ്ടപ്പെട്ടു. ബംഗാളും ഗുജറാത്തും ബാലികേറാമലകളായിത്തുടരുന്നു. ഉത്തർപ്രദേശിൽ നാലംസ്ഥാനം നിലനിറുത്തി. ആന്ധ്രയിലും കർണാടകത്തിലും തെരഞ്ഞെടുപ്പു നടത്തേണ്ട താമസമേയുള്ളൂ—പരാജയം സുനിശ്ചിതം. ഭരണവിരുദ്ധ വികാരത്താൽ ഒരുപക്ഷേ, രാജസ്ഥാനും മധ്യപ്രദേശും ജയിച്ചേക്കാം. അപ്പോഴും വരുന്ന ലോക്സഭാ തെരഞ്ഞെടുപ്പ് ചോദ്യചിഹ്നമായി മുന്നിൽനിൽക്കും.

മൻമോഹൻസിംഗ്

സോണിയക്കുശേഷം ആര് എന്ന ചോദ്യത്തിന് പ്രിയങ്ക എന്നാണ് മുമ്പ് മാധ്യമങ്ങൾ ഉത്തരം നൽകിയിരുന്നത്. എന്നാൽ, സോണിയ രംഗത്തുകൊണ്ടുവന്നത് രാഹുലിനെയാണ്. പയ്യന് രാഷ്ട്രീയം വലിയ പിടിയില്ല. രാജീവിന്റെ മകൻ, ഇന്ദിരയുടെ പൗത്രൻ എന്നൊക്കെ മേനിനടിച്ചു നടക്കാൻ, നെഹ്റു-ഗാന്ധി കുടുംബമഹിമയെക്കുറിച്ച് വീരസ്യംപറയാൻ മാത്രം അറിയാം.

കെ. ജി. ബാലകൃഷ്ണൻ

ഉത്തർപ്രദേശിലെയും ഗുജറാത്തിലെയും റോഡ്ഷോകൾക്കുശേഷം ഇന്ത്യയെ കണ്ടെത്തൽ പരിപാടിയുമായി ഊരുചുറ്റാൻ ഇറങ്ങിയിരിക്കുകയാണ്. കൂടെ നമ്മുടെ ഉമ്മൻചാണ്ടിയുടെ മകനും ചീഫ്ജസ്റ്റിസ് ബാലകൃഷ്ണന്റെ മരുമകനുമുണ്ട്. രാഹുൽജി ഇന്ത്യയെ കണ്ടെത്തിക്കഴിയുമ്പോഴേക്കും അദ്വാൻജി പ്രധാനമന്ത്രി ആകുമെന്ന് പ്രതീക്ഷിക്കുക.

രാഹുൽ ഗാന്ധി

എ. ഐ. സി. സി. പ്രസിഡന്റുപദത്തിൽ സോണിയ ഗാന്ധി പത്തു വർഷം തികച്ചിരിക്കുന്നു. നെഹ്റുവിനോ ഇന്ദിരക്കോ രാജീവിനോ ഇത്രയും നീണ്ട കാലയളവ് അധ്യക്ഷസ്ഥാനത്തിരിക്കാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടില്ല. ഒരുപക്ഷേ, ഇനിയാർക്കും സാധിച്ചെന്നും വരില്ല. ഈ പോക്കുപോയാൽ പാർട്ടിതന്നെ അധികനാളുണ്ടായെന്നിരിക്കില്ല.

മമതാ ബാനർജി

ഗോതമ്പും ചോളവും തമ്മിൽ തിരിച്ചറിയാനാവാത്ത, പശുവിനെയും കാളയെയും തമ്മിൽ തിരിച്ചറിയാനാവാത്ത, മെട്രിക്കുലേറ്റുപോലുമില്ലാത്ത ഒരു സ്ത്രീ എന്നാണ് ചരൺസിംഗ് പണ്ട് ഇന്ദിരാജിയെ വിശേഷിപ്പിച്ചത്. ഇന്നു ജീവിച്ചിരുന്നെങ്കിൽ ചൗധരി സാഹിബ് സോണിയാജിയെ എങ്ങനെ വിവരിക്കുമായിരുന്നു എന്നത് മാന്യവായനക്കാരുടെ ഭാവനക്കു വിടുന്നു.

□

അഡ്വക്കറ്റ് എ. ജയശങ്കർ

അഭിഭാഷകനും രാഷ്ട്രീയ നിരീക്ഷകനും രാഷ്ട്രീയ നിരൂപകനുമാണ് അഡ്വക്കറ്റ് എ. ജയശങ്കർ. മാധ്യമം ദിനപത്രത്തിൽ 'കെ. രാജേശ്വരി' എന്ന തൂലികാ നാമത്തിൽ എഴുതിയ ലേഖനങ്ങൾ ശ്രദ്ധിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. മലയാളികൾക്കിടയിൽ അദ്ദേഹം കൂടുതൽ പ്രശസ്തി നേടിയത് ഇന്ത്യാവിഷൻ ചാനലിലെ പ്രതിവാര ദിനപത്ര അവലോകന പരിപാടിയായ വാരാന്ത്യം എന്ന പരിപാടിയിലൂടെയാണ്. തനതായ ഒരു അവതരണ ശൈലിയാണ് ഈ പരിപാടിയിൽ അദ്ദേഹം പ്രകടമാക്കുന്നത്. മലയാളത്തിലെ പ്രമുഖ വാർത്താ ചാനലുകളിലെല്ലാം രാഷ്ട്രീയ ചർച്ചകളിൽ സ്ഥിരം സാന്നിധ്യമാണ് ഇദ്ദേഹം. കേരള രാഷ്ട്രീയത്തിലെയും ഇന്ത്യൻ രാഷ്ട്രീയത്തിലെയും ജയശങ്കറിന്റെ അഗാധമായ അറിവിനൊപ്പം ഹാസ്യവും ഗൗരവവും കലർന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ നിർഭയത്വതോടെയുള്ള അവതരണ രീതിയും ഏറെ ജനപ്രിയമാണ്.

പിൻകുറിപ്പ്

- മുപ്പതു മുതൽ നാല്പതു മിനിട്ടിനകം വായിച്ചു തീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കമാണ് സായാഹ്ന പുറത്തിറക്കുന്ന ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകളിൽ ഉള്ളത്. ഇതു വായിക്കുവാനായി ഒരിക്കലും ഒരു കമ്പ്യൂട്ടറോ ഡെസ്ക്ടോപ് ആപ്ലിക്കേഷനുകളോ ആവശ്യമില്ല.
- ആധുനിക മനുഷ്യന്റെ സന്തതസഹചാരിയായ സ്മാർട്ട് ഫോണുകളുടെ സ്ക്രീനിൽ തന്നെ വായിക്കുവാൻ തക്ക രീതിയിലാണു ഈ പിഡിഎഫുകൾ വിന്യസിച്ചിരിക്കുന്നത്. ഫോണിന്റെ വീതിക്കു നിജപ്പെടുത്തിയ രീതിയിലാണ് മാർജിനുകൾ ചിട്ടപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്.
- പിഡിഎഫ് പ്രമാണങ്ങൾ വായിക്കുവാനുള്ള പ്രയോഗങ്ങൾ എല്ലാതരം സ്മാർട്ട്ഫോണുകളിലും ഇന്നു ലഭ്യമാണ്. എന്നിരിക്കിലും സൗജന്യമായി കിട്ടുന്ന അഡോബി അക്രോബാറ്റ് റീഡർ ആണ് ഇവയിൽ ഏറ്റവും മുന്തിയത്. അതുകൊണ്ട് അഡോബി റീഡർ ഇൻസ്റ്റാൾ ചെയ്യുകയും അതിൽ ഈ ഫോൺ പിഡിഎഫുകൾ വായിക്കുകയും ചെയ്യുക.
- സ്വതന്ത്രപ്രസാധനം ആഗ്രഹിക്കുന്ന/ഇഷ്ടപ്പെടുന്ന ആർക്കുവേണമെങ്കിലും സായാഹ്നയിലൂടെ സ്വന്തം കൃതികൾ പ്രസാധനം ചെയ്യാവുന്നതാണ്. 30 മുതൽ 60 മിനിട്ടുകൾക്കകം വായിച്ചുതീർക്കാവുന്ന ഉള്ളടക്കം – കഥകൾ, അനുഭവക്കുറിപ്പുകൾ, ലേഖനങ്ങൾ, അഭിമുഖങ്ങൾ, സിനിമാനിരൂപണങ്ങൾ, കവിതകൾ – എന്നു തുടങ്ങി എന്തുവേണമെങ്കിലും അയയ്ക്കാവുന്നതാണ്. അയയ്ക്കേണ്ട വിലാസം: <editors@sayahna.org>.
- പ്രതികരണങ്ങൾ <editors@sayahna.org> എന്ന ഇമെയിലിലേക്കോ, ഈ വെബ് പേജിൽ കമന്റുകളായോ ചേർക്കുക. നിർദ്ദേശങ്ങളും വിമർശനങ്ങളും എപ്പോഴും സ്വീകാര്യമാണ്. അവ സായാഹ്നപ്രവർത്തകർക്ക് കൂടുതൽ ഉത്തേജനം നൽകുന്നതാണ്.